

Franskmændene synes dog i løbet af sommeren 1990 at være blevet i tvivl om, hvorvidt en så stærk form for integration som forudsat i det tysk-franske unionsinitiativ fra foråret 1990 er vejen frem for EF, og dermed hvorvidt det ud fra et fransk perspektiv er den bedst egnede måde til skabelse af en balanceret ramme om det forenede Tyskland. Den franske udenrigsminister har udtalt, at intet land er rede til i 1990 at opgive suveræniteten over udenrigs- og sikkerhedspolitikken. Den engelske unions skepsis er i samme periode ikke blevet mindre, men Storbritannien er fremkommet med det perspektiv for EFs udvikling at inddrage de østeuropæiske lande i et bredere samarbejde.

Forbundsrepublikkens politikere har gennem mange år demonstreret, at de er sande europæere. Men, vil nogen måske spørge, vil de også fortsat være det under de nye forhold? Kan der ikke opstå en ny tysk nationalisme? Eller måske et tysk formynderi som en næsten naturnødvendig følge af overlegen økonomisk styrke og politisk handlekraft?

Svaret på sådanne spørgsmål må være, at tyskerne næppe vil bryde med en politisk model, der i så høj grad er deres eget produkt, og som har været en så betydelig succes, en vej som desuden ingen fortalere har i de tyske partier i dag. Problemet er snarere, hvordan tyskerne under de ændrede vilkår i Europa vil håndtere den førerposition, de reelt har haft i årevis. Som tyskerne selv er klare over, er det i første række et spørgsmål om balancegang, disciplin og tilbageholdenhed. Der er i det tyske politiske miljø en bred forståelse for, at der navnlig i spørgsmålet om tysk nationalisme vil være behov for megen forsigtighed. Medens udslag af fransk eller britisk nationalisme blot registreres, eksisterer der i store dele af Europa stadig væk en udbredt hudløshed over for selv moderate udslag af tysk nationalisme. Dette forhold vil næppe ændre sig i de kommende år.

4. Komponenterne i en europæisk sikkerhedsorden

De foregående afsnit har behandlet baggrunden for sammenbruddet af den gamle sikkerhedsorden og de trusler og usikkerhedsmomenter, som en ny orden vil skulle søge at tage højde for. I det følgende beskrives de komponenter, der formodes at blive de væsentligste i en sådan ny orden. Som udgangspunkt kan det

være værd at bemærke, at selv om der er et stort behov for nye strukturer til at mindske usikkerhed og ustabilitet, består der en grundlæggende vanskelighed i at udforme og opbygge nye institutioner i en situation, hvor forandringer sker med stor hast, og hvor der må opereres med et større antal ubekendte.

To ting er dog sikre: Tyskland er samlet og Østeuropa vil ikke igen blive overtaget af Sovjetunionen. Usikkerheden vedrører Sovjetunionens udvikling og de europæiske institutioners fremtid. Selv om revolutionerne i Central- og Østeuropa og den tyske samling indebærer en vægtforskydning til fordel for Vesten i Tyskland, EF og NATO, synes denne gevinst at blive vanskelig at fordøje. Hvorledes ser til eksempel NATOs fremtid ud, når det kan konstateres, at Warszawa-pagten rent faktisk er under opløsning, og at Sovjetunionen ikke længere udgør en umiddelbar trussel mod de vestlige landes sikkerhed? Og hvad vil der kunne ske, hvis NATO ikke overlever? Fælleseuropæiske institutioner, og i særlig grad CSCE, er kommet i søgelyset som ramme om nye sikkerhedsstrukturer i Europa. Men eftersom der her vil være tale om at opbygge helt nye institutioner, vil det selvfølgelig være vanskeligt at sige, i hvilket omfang CSCE vil kunne løse de opgaver, det forventes tillagt. Endelig synes der, hvad angår EF, at bestå et grundlæggende dilemma mellem at forstærke integrationen mellem de nuværende lande og at udvide samarbejdet til at omfatte flere lande, heriblandt især flere af de nye demokratier i Central- og Østeuropa. Det optimale ville være at gennemføre begge dele på én gang, men dette lader sig af mange grunde næppe gøre, hvorved den risiko består, at ophævelsen af Europas deling fører til ny splittelse i Europa.

I det følgende vil fremstillingen være koncentreret om de tre ovennævnte institutioners rolle, idet de antages at ville blive de vigtigste komponenter i en ny europæisk sikkerhedsorden. Disse tre centrale institutioner vil dog spille sammen med andre institutioner og fora såsom Europarådet, WEU, FN, OECD samt forskellige former for regionalt samarbejde. Endvidere vil samarbejde af bilateral karakter få betydning.

4. a. Den nordatlantiske alliance